

ЗМІСТ

Передмова Павла Казаріна	7
Pre	10
ТЦК	14
ЗСУ	28
АТО	37
НАП (навчальний артилерійський полк)	45
ГСВ (головний сержант взводу)	55
LOL :)	65
ЗКБ (заступник командира батальйону)	73
Мат	83
ВОП (взводний опорний пункт)	91
КСП (командно-спостережний пункт)	99
ЗРВ (зенітний ракетний взвод)	108
Бій	115
А.У.Є.	121
Дід	130
ВСП (військова служба правопорядку)	137
МПЗ/ППП (морально-психологічне забезпечення / психологічна підтримка персоналу)	145
ЦВС (цивільно-військова співпраця)	153
ЗМІ	163
Тил	171

РАО (ракетно-артилерійське озброєння)	179
П.Х.Д.	187
СМЕ (судово-медична експертиза)	196
МТЗ (матеріально-технічне забезпечення)	204
ППД (пункт постійної дислокації)	212
УБД (учасник бойових дій)	221
Сон	230
Бог	238
ПТЗ (посттравматичне зростання)	247

ПЕРЕДМОВА

Розповідати про війну непросто.

Складно дібрати правильну інтонацію. Розповідь про війну вимагає чесності, точності, відчуття міри. Небагатьом вдається витримати цю пропорцію. Завжди є ризик скотитись у проповідь або панахиду. Або ж у буквальный військовий щоденник, якого, якщо чесно, автор потребує більше, ніж читач.

Дмитро Крапивенко знайшов форму, наближену до ідеалу. Його книжка — не спекуляція, не повчання і не проповідь. Це екскурсія. Автор, як Вергілій, бере вас за руку й веде крізь армію, яка воює.

Люди в тилу мало знають про те, як насправді влаштована робота Збройних сил України. Більшість формує своє уявлення, спираючись на прочитане в соціальних мережах, відгуки випадкових знайомих або ж розказані кимось історії. З усіх цих шматочків складно скласти цілісну картину, наближену до реальності. Тому коли армію описує людина далека від неї, то завжди тяжіє до спрощення.

PRE

ГСВ із МТЗ шукав зама з МПЗ, але сплутав КСП і зайшов до ВСП.

Для військових у попередньому реченні немає незнайомих аббревіатур, та й сама подія досить-таки пересічна. Для всіх інших перекладаю і розшифровую написане: головний сержант взводу матеріально-технічного забезпечення шукав заступника з морально-психологічного забезпечення (ймовірно, батальйонного рівня), але сплутав командно-спостережний пункт (батальйону) із комендатурою, де розміщується військова служба правопорядку.

Тут є пригодницький, фантастичний і комічний складники. З огляду на те, що пан головсержант шукав заступника з МПЗ, радше за все йшлося про якесь дисциплінарне порушення, скоєне самим сержантом або кимось із його підлеглих. Припустимо, він ішов просити не карати стягненням когось із бійців, який днями десь накосячив. Але зробив «поворот не туди» — зайшов до служби правопорядку.

На цьому етапі пригодницький сюжет стає комічним, бо якщо на рівні батальйону інцидент ще можна якось зам'яти, то у ВСП це вже навряд чи вийде: вони

більш нещадні до порушників дисципліни, та й самому головсержанту могло б прилетіти за те, що не доповів про подію.

Де ж тут фантастика? Підрозділи ВСП стоять значно глибше в тилу, ніж командний пункт батальйону, тож переплутати їх у реальності практично неможливо. Ця фраза — прикол на тему того, що в армії дуже багато скорочень, і більшість із них — на три літери. Так історично склалося.

Що ж до дитячого жартика про «три веселі літери», то так, у війську багато матюкаються, є навіть свій специфічний гумор про «списки посланих нахуй», «країну пройобаних речей», «зам по ніхуям» та інші мовні конструкції, що змішують статутний канцелярит із нецензурщиною. Тож не буде перебільшенням сказати, що в армії — все на три літери: від вищих посад — НГШ (Начальник Генерального штабу) — до щоденних рутинних документів — БЧС (бойовий та чисельний склад, актуальний список особового складу, із зазначенням, чим він зайнятий на момент доповіді). Чи не на кожну ситуацію тут трапляється трилітерна аббревіатура.

Сказати щиро, коли я пішов до ТЦК (цю аббревіатуру вже вивчили всі), то думав так: навіть якщо виживу, то не писатиму про цю війну нічого. По-перше, про неї напишуть і без мене — кращі, більш талановиті, ті, чий досвід буде багатший за мій. По-друге, ще в часи АТО-ООС видання ветеранської літератури перетворилося на таку собі благодійність. Кожен, хто воював, волонтерив або що й при цьому сяк-так вмів складати слова, міг без проблем видати свій опус.

Є один народний забобон: вагітним, буцімто, не можна відмовляти. Так і з ветеранами: видавці дуже лояльні до авторів фронтових щоденників, романів про війну тощо. Це створює безконкурентне середовище, знецінює талант кращих, ставить їх на один щабель із графоманами. Саме тому не хотілося писати щось таке, що видаватимуть просто з емпатії — мовляв, усіх ветеранів видають, то чого б і цього не надрукувати? Та війна внесла свої корективи.

Буквально за місяць-два служби побратими почали питати мене з надією в голосі:

— Ти ж про це напишеш?

Запитував майже кожен, хто заступав зі мною на варту, а найчастіше — мій беззмінний напарник і тезка Дімон. Кожного разу після якоїсь особливо стрьомної чи навпаки кумедної пригоди він ніби уточнював:

— Ти ж і про це напишеш?

Спочатку я жартував і відповідав:

— Та навіщо писати, як ви книжок не читаєте?

— Твою — прочитаємо!

Якось до нас у прифронтове село завітав Павло Вишебаба зі своїми віршами, кожному презентував збірку з автографом. Один із бійців, Артур, пропустив той виступ, бо був на виїзді, але свій примірник зосереджено погортав, поклав у наплічник зі словами:

— У мене ще ніколи не було книжок з автографами. Та я в принципі книжки не дуже, але от дзвонила дружина, каже, починає збирати домашню бібліотеку. А хороша справа. Ось цю привезу. І твою буду чекати, теж з автографом, — Артур по-змовницьки підморгнув.